

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény

Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése, Ide küldendők az előfizetési díjak nyitlertek és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések elfogadtatnak:

Budapest: Goldberger A. V. és Eekstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukes M., Oppelik A., Daube G. L. és társánál és Herndl. Brünben: Stern M.

Nyitlerté petitsorra 10 kr.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« sat. hivatalos közlönye.

Az egészség mint nemzeti eszme.

Boldogult Trefort miniszter, a nemzeti eszmék és hazafias tettek nagy embere, — a ki oly sokszor elmerült a haza sorsának mérlegelésébe, — a vagyon és a műveltség mellett első sorban az egészséget proklamálta oly nemzeti eszme gyanánt, a melynek megvalósítása garantírozza az állam fennmaradását.

Valóban az egészség nemcsak egyes ember magánügye, egyes ember érdeke, hanem általános nemzeti érdek is s emel-fogva oda kell törekednünk, hogy az olyan egyetemes eszme színvonalára emelkedjék, mint a milyen a vérünk alkotórészévé vált hazafiság eszméje.

Az a világtörténelmi esemény, melynél fogva különféle népek és nemzetek képviselői időnként a szélrózsa minden irányából más és más országok fővárosaiban egybegyűlekezvén, kongresszust ülnek oly célból, hogy az egészségügyet tegyék szakavatól, böles tanácskozási tárgyává, — arra utal ugyan bennünket, hogy úgy tekintsük az egészségügyet, mint oly nemzetközi érdek, melynek megvalósításában és ápolásában le kell omlani mindazon válaszfalaknak, melyeket a vallási, faji, nemzetiségi vagy bármily néven nevezett szűkebbülés állított fel ember és ember közé. Ámde azt a magasztos célt, hogy tudniillik a közegészségügy nemzetközi érdeké tétessék, csak úgy érhetjük el, ha ezt előbb minden

egyed népek és nemzetek, minden országok és államok a saját maguk nemzeti céljaikká teszik.

Ez a magyarázat önkényt következik és indokoltá lesz, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a közegészségügyi kongresszusok is azt a célt, mely a szemük előtt lebeg, nevezetesen, hogy az egészségügyi érdekek nemzetközi érdekké legyenek — úgy vélik elérhetni, hogy ezt mondják: Mi a közegészségügy rendezésére nézve irányt akarunk adni az államok kormányainak, annak eszméje iránt minél szélesebb körben föl akarjuk ébreszteni az érdeklődést s egyöntetű eljárás végett hatni akarunk a társadalomra.

Az állam azonban ezen tevékenységében a társadalom szövetkezése nélkül igazi eredményekre nem számíthat. Ha a társadalom és az iskolák, az egyházak, a sajtó, az irodalom révén közreműködnek arra, hogy az egészség érdeke minél szélesebb körben, az egyes családok kebelében is, a hol a műveltség hajtatpírja csak most kezd felcsillámlani, — a nemzeti eszme színvonalára fölemeltessek, — akkor meg lesz az eredmény.

Mert nyilvánvaló az államalkotó magyar faj azon hivatása, melynél fogva nem az erőszak fegyvereivel igyekezik magába beolvasztani más fajokat és nemzetiségeket, hanem kulturájával és azzal a hatalmával, mely a testi épség és egészség állandóságá-

ban, szívósságában és produktív képességében rejlik.

Ha — egy francia tudós szerint az ördög alatt a test épségét értjük — akkor elkerülhetetlen szüksége van a magyar fajnak az anyagiasság ezen ördögére.

A testi egészség dolgában a horvátokat kivéve, egyetlen egy szláv töredékkel, még az oláhhval sem álljuk ki a versenyt.

Ami a halálozást, betegséget, a testi nyomort illeti, mi magyarok még mindig nagyon szomorú állapotban vagyunk.

Miként a termő földünk sokat ígér és keveset ad, úgy vagyunk népszaporodásunkkal is.

Természetünk nagy részét tömérdek betegség sokszor még virágjában pusztítja el, újszülötteinknek — mint pld. nálunk is tavaly 361 közül 105 — csaknem fele esik évenként áldozatul a különféle nyavalyáknak, leginkább azon a vidékeken, a hol a magyar faj képezi a domináló elemet.

A városokban, a magyarosodás ezen kiváló műhelyeiben, is ilyen szomorú állaggal találkozunk.

Az ujoneozási statisztika s az a körülmény, hogy a negyedik korosztály behívása is legtöbbször szükségessé válik, azt mutatja, hogy néptünk testalkatra nézve is satnyul, degenerálódik.

Hogy felette igen sok nyomorultjaink, testi és lelki betegekünk vannak, arról körházaik túllömöttsége eléggé tanuskodik.

T Á R C Z A.

Egy párbaj.

— Irta: Dr. Diósy Béla. —

... És a fiatal ember szikrázó szemmel állott Gaston elé:

— Uram, a hölgy, a kit ön oly durván megsértett, menyasszonyom, szíveskedjék azonnal tőle bocsánatot kérni.

Gaston a szótól előkelő blazirtsággal nézte végig.

— Engedelmet — uram — sohsem kérek, legkevésbé pedig parancsszóra.

A fiatal ember felemelt kézzel rontott Gastonra:

— Ön jellemtelen.

— Ne dühösködjék fiatal ember, ez úgy is tökéletesen elegendő.

A két ellenfél szótlánul kieserelte névjegyét. Gaston a kapott jegyet a lehető leghidegebb közönyösséggel nyujtá át barátjának Gotran d'Avricourt vikonté-nak és azután nyugodtan folytatta szomszédnőjével a megszakított társalgást.

A gyertyák az író-asztalon már majdnem tövig leégtek. Gaston hátrádott karosszékében és álmátg gondolatokba merülve tekintett maga elé. Előtte mindennemű papírok, levelek és különféle irományok feküdtek, melyeket rendezetett; néhány azokból egyet a kandalló lángjaiba dobott,

másokat közönyösen félre tett és ismét másokat gondosan lepecsételt. Tizenkettedik ízben mérlegelte ezuttal ily módon multját. Az egész munka különben inkább csak a szokás kedvéért történt, mert neki a biztos lövőnek és vívónak még sohsem történt baja. De végtére egy ostoba golyó találhatja őt is és tekintetbe véve ezen eshetőséget, rendben akart hagyni mindent. Különböző lepecsételt csomagokat újra fel lehetett bontani — a hamuvá égett szerelmes levelekért pedig nem nagy kár volt. Legalább több hely maradt az ujjabaknak.

Gaston szokva volt már ezen évről-évre megújuló foglalatosságához és ma mégis oly fájdalmas érzés fogta el egész valóját. Holnap leendett harmincz éves és borzadt, midőn muljára visszaemlékezett.

Mit végeztet egész életében?!

Két örökséget elvert, számtalan szerelmi kalandot átél, néhány szívet összeroncolt és megannyi fiatal embert meglőtt. Valóban dicsőség! És mégis csak a könnyelmű, ledér társaság tevő őt azzá, a mivé lón. Magában véve nemes szívű, nagy tehetségű és tudományos ifjú lévén, csak erélyes karokra lett volna szükség, hogy belőle a társaság egyik disze válhassék, de most már minden késő volt, életereje a játék és tánczban elfecsérelve és a tiszta érzés utolsó szikrája, mely még talán meg volt benne, megsemmisült készült.

Mélyen felsőhajtott, mialatt újra a levelek szemlélésébe merült. Mennyi heves szerelmi vallomás, mennyi csalfaság, ujjas indulat, aljas számi-

tás ritt ki e sorokból. Szerették-e valaha igazán? Vagy nem számított-e mindezen szöke és barna démon egyedül vagyonára? Tűzbe emlékkükkel.

Egy esinos dobozka, melyben legszentebb emlékei voltak, fektűt előtte az asztalon. Kinyitá azt és sokáig szemlélte magát egyszer szűlei arczképét, anyja utolsó levelét, korán elhunyt nővére hajfürtjét. Azok, kiket egykoron oly meleg szeretettel vett körül, sirjukban porladoztak és mégis mily ritkán szentelt az elhunytak emlékének néhány ünnepeles perczet.

Gaston mélyen felsőhajtott és felbontotta a dobozkában fekvő levélborítékot. Egy levél és hervadt rózska volt benne. Fájó érzés fogta el szívét és önkénytelenül ajkaihoz emelte az elszáradt virágot. Igen egyszer mégis szerette őt egy ártatlan leányka ifju szívének egész hevével és ezen szerelmet ő nem tudta méltányolni, hanem megsemmisítve az ifju leány minden reményét: magát végtelen könnyelműséggel örült szerelmi mámorok örvényébe dobta.

A levél csak e pár sort tartalmazta: »Szeretett Gastonom! Hogy mily lejusítottnak érzem magam, azon változás óta, melyen átmentél — leírni nem tudom. Kérve kérek, menekülj a társaságból, melybe kerültél; jól tudom, hogy szíved nemes és csak könnyű véred hajt az élvek után. Lásd, én bízom benned és tudom, hogy visszatérsz hozzám, ha meggyőződöttél arról, hogy senki sem szeret úgy, mint hozzád holtig hű d'Orsay Irén.»

(Vége következik.)

Hát a tulságig hajszolt tanulás és fél-szeg irányba terelt modern civilizáció az értelmi keresetet üző osztályaink kebelében mennyi makacs testi bajoknak a kuforrása!

Szolgáljon az a magyar államnak és a magyar társadalomnak komoly intésül és figyelmeztetésül arra, hogy igyekezzék oda-hatni, miszerint az egészség, ez az állam-fenntartó erő az államalkotó magyar fajnak a hazafissággal egyenlő rangu nemzeti eszméjévé legyen!

A Szépitő-Egyesület.

A Szépitő-Egyesület választmánya f. hó 24-én ülést tartott, melynek tárgyai voltak:

1. A Perlaki utcában készitendő gyalogjárók szegélyezéséhez szükséges kövekre vonatkozó ajánlatok tárgyalása.

Beérkezett 5 ajánlat, melyek közül a választmány Salon Péter ajánlatát fogadta el, mint a mely az öt közül a legelőnyösebb. Ez ajánlat szerint a szegélykövek hosszméterje az elhelyezéssel együtt 1 frt 05 krba fog kerülni.

Elnök egyttal tudatja a választmánnyal, hogy míg az egyesület munkálatait házilag kezelte, addig ezen kövek hosszméterje csakis 90 krba kerültek, most mivel pedig kénytelenek voltunk árlejtés utján e munkálatokat kiadni, minden hosszméterre 15 frt fogunk ráfizetni.

A beérkezett ajánlatok megtekintés végett a város képviselő-testületéhez tetetnek át.

2. Hogy minden utcában ne legyenek egyforma fák, elnök indítványára a választmány elhatározza, hogy ha sokkal több költségbe nem kerülne, akkor a Perlaki utcában a gyalogjárók szélére gömb szilfákat ültetett. Az árkülömbőség kipuható-lásával s a fabeszerzéssel elnök bizott meg.

3. Mivel a vasutra vezető út mellől a jegenyefák kivágtattak, s mert az ut e miatt most nagyon puszta, elnök ajánlja, hogy ha olcsó szerrel julhat az egyesület gömb-akáczfákhoz, ha ez által terhet is vállal magára az egyesület, a nevezett út széléire gömb-akáczfákat ültetett, hogy addig is, míg a már elültetett vadgesztenye-fák kifejlődnek, némi árnyék legyen az uton. A fácskák az uttest két szélére volnának ültetendők.

4. Elnök előterjesztésére a választmány elhatározza, miszerint a járás főszolgabirájánál kérelmezni fogja, hogy a cselédleányok elittassanak ama szokásuktól, hogy a szőnyegetek s portöröl ruháikat az utcára nyíló ablakoknál rázzák ki. Kérelmezni fogja egyttal azt is, engedtessek meg az egyesületnek, hogy egyes helyeken táblákat függeszt-hessen ki, melyben a közönség figyelmét az ültetvények kímelésére, valamint a tisztaságra felhívja, mely által a választmány némileg segíteni vél azon tisztáltságon, melyet a városnak különösen egyes mellék-utcáiban sajnosan tapasztalunk.

5. M a s z t n a k József indítványára a választmány elhatározza, hogy a vasutra vezető út két végére oszlopokat állitatt, hogy ez által a tarongczások s gyalog-szekérrel járók ez utról eltereltesenek.

6. S z t r a h i a Károly indítványára a választmány megkeresi a villanytelep rész-vénytársaság igazgatóságát, hogy a Gabonater és Neumann-féle ház előtt elhelyezett ivlámpák mellett levő ma már czélnélküli gödröket az igazgatóság temettesse be, hogy azok ne éktelentsék az említett tereket.

7. Az ültetett és ültetendő fák ellen-örzésére König Ernő tag kéretett föl, ki azt el is fogadta.

Közlés végett

a következő jegyzőkönyvet vettük:

Jegyzőkönyv, felvétellett Budapestten 1897. évi január 24-én.

Báró Fiáth Miklós és Szily Pongrácz, gróf Jankovich László megbizásából a »Szálló Levelek« január 15-ikén megjelent számában foglalt és gróf Jankovich László személyével foglalkozó közleményekért, melyekben személyére nézve sértést látnak. Polgár Béla urtól, mint a fentnevezett lap szerkesztőjétől elégtételt kérnek.

Dr. Zboray Miklós és dr. Dömötör László, mint Polgár Béla megbizottjai kijelentik, hogy: — a Zala-Egerszegen megjelent »Szálló Levelek« január 15-iki számában gróf Jankovich László személyével foglalkozó közlemények nem Polgár Béla ur által irattak, azok megjelenéséről előzőleg tudomása nem is volt, mindazonáltal azokért, mint a lap szerkesztője, a felelősséget elvállalja, kijelentik azonban, hogy ezen kérdéses közlemények által sem Polgár Béla ur, sem lapja gróf Jankovich Lászlót személyében és becsületében sérteni nem akarta, a mennyiben azonban még is ezen közleményekből ily értelem volna kimagyarázható, a fölött Polgár Béla ur őszinte sajnálatának ad kifejezést.

Báró Fiáth Miklós és Szily Pongrácz mint Jankovich László megbizottjai ezen kijelentést felük nevében tudomásul veszik.

Ezzel mindkét fél megbizottjai ezen ügyet a lovagiaság szabálya szerint elintéztnek kijelentik. Km. Báró Fiáth Miklós, Szily Pongrácz mint gróf Jankovich László ur megbizottjai, dr. Zboray Miklós, dr. Dömötör László mint Polgár Béla ur megbizottjai.

K Ü L Ö N F É L É K .

— Két év. Ennyi idő mulott el a múlt héten, hogy ő Felsége a király Wlaccics Gyula drt, kerületünk orsz. képviselőjét, kultuszminiszterre kinevezte. Rövid idő, de mégis egész legiója vonul föl szemünk előtt azoknak a bölcs intézkedéseknek, melyek e két év alatt Wlaccics miniszterségéhez fűződnek. Valamennyiből kéri a komoly akarat, az alkotni vágyás, a vasszorgalom, az erély, a lankadatlan törekvés Magyarország kulturágyeinek reformálására s az erős igazságérzek és jóakarát a személyi ügyek elintézésében lefelé. Valamennyi élénk tanúságot tesz arról, hogy hazánk közoktatás-ügye nemcsak szakavatott, de ambiciózus lehetségek kezeiben van, ki alkotni nemcsak tud, de akar is. Csáktornya tanügye is nyomát viseli az ő kormányának. A polgári iskolák államosítása, az iskola épületének állami költségben leendő fölépíttetése, a 2-ik kisdudóvó-intézetnek a város külső részében leendő föllállitása az ő jóakarátának a megnyilatkozásai; a föllállitandó állami iskolák a vidéken, a Muraköz felső vidékén szervezendő vinczellétképző-tanfolyam az ő jóindulatának a kifolyásai. Melyek, bár különben jogos óhajai lehetnek Csáktornya s a Muraköz lakosságának, de az ő érdeklődése hiányában vagy egyáltalában nem, vagy sokkal nehezebben és sokkal később létesültek volna. Mindezek alapján s ama általános haladásnak következtében, melyet a tanügy fejlesztése körül észlelünk, s azoktól a reményektől eltelve, melyeket a miniszter alkotásai iránt a jövőre nézve táplálunk, köszöntjük a miniszter urat kormányzásának második évfordulóján s őszinte örömmel csatlakozunk a közoktatásügyi miniszterium tisztikarához a legjobb kívánatok kíséretében mi is abból az alkalomból kifolyólag,

hogy a 2-ik évforduló alkalmából a miniszter urat üdvözölő irattal fölkeresték. Az ő ünnepük a mi ünnepünk is. Az ő óhajuk a miénk is, a mikor szívünk mélyéből kívánjuk: »Adja az Ég, hogy ő Nagyméltósága, mint kultúránk hivatott és lankadatlan vezére, sokáig éljen magyar közreműködésünk javára!«

— **Gondnokság kinevezése.** A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur ő Excellenciája a helybeli áll. polg. fiu- és leányiskola gondnokságának kinevezése által újabb és fényes tanujelét adta annak, hogy Csáktornya népoktatásának ügyeit mennyire szívén viseli. A gondnokságnak kinevezése által, mely alakuló gyűlését szombaton, január hó 30-án tartotta meg — egy oly erkölcsi testületet állított ezen intézetek élére, melynek minden egyes tagja, nemcsak odaadással, de mint a közs. iskolaszékek tagjai is számos tanujelét adták már, hogy mily igaz hazafissággal és lelkesedéssel támogatták Csáktornya város kulturális érdekeit. — A gondnokság elnöke: Ziegler Kálmán kir. közjegyző; tagok: dr. Krasovecz Ignác orvos, Simon Lajos kir. járásbíró, Szeiwerth Antal takarékpénztári igazgató, Szilágyi György urad. titkár, Wollák Rezső ügyvéd, Zakál Henrik ügyvéd és a közs. iskolaszék elnöke. Örömmel üdvözöljük őket ezen új és díszes állásukban és meg vagyunk győződve, hogy odaadó munkásságuk ezen új intézménynek is meg fogja adni azon erkölcsi súlyt, melyre ily fontos missiót teljesítő intézetnek az ország határszélén kétszeresen szüksége van. Isten áldása legyen munkásságaikon.

— **Hivatalos vizsgálat.** Szulzberger Alajos vármegyei főszámvevő Kolbenschlag Béla járási főszolgabíró kíséretében múlt héten Bottornyán járt, a hol 23-án az ottani körjegyzői hivatalt tette vizsgálat tárgyává. Itt is mindent rendben találtak.

— **Megbizás.** A Gizella főhercegnő védnöksége alatt álló első budapesti leányküzárasító-egyesület s a József főherceg védnöksége alatt álló katonai-baleset ellen biztosító egyesület igazgatósága a helyi képvisellett Eisenstädter Károly helybeli kereskedőt bizta meg.

— **Elismerő oklevél.** A millenniumi orsz. tornaversenyen 50 növendékekkel a helybeli áll. tanítóképző-intézet is részt vett, mely alkalommal az ott bemutatott gyakorlatokért a verseny-bizottság az intézetet megdicsérte s eről elismerő-oklevelet adott ki; ugyan-csak az intézet tornatanára, Dékány Mihály, is elismerő okmányt kapott a tornaszat ügyes tanításáért. Mind a két díszes, művészi kivitelű okmány a napokban érkezett le a képezde igazgatóságához.

— **A csáktornyai izraelita nőegylet** f. hó 17-én tartotta meg Wollák rezsőné elnökelete alatt rendezévi közgyűlését. Az évi jelentés mely szerint a lefolyt évben rendezés és rendkívüli segélyekre 759 frt fordított, az egyesület vagyona pedig 1670 frt 33 kr. készpénzből és öt darab sorsjegyből áll, övendetes tudomást vétetvén, a választmánynak a felmentvény megadása mellett, áldásos működéséért köszönet szavaztatott. Az eddigi választmány megbizása lejárván, megválasztottak: elnöknek Wollák Rezsőné, alelnöknek Schwarz Jakabné, pénztárosnak Gráner Miksáné, titkárnak Hirschmann Samuné, választmányi tagoknak: özv. Neumann Józsefné, Mayer Salamonné, Kohn Árminné, Neuwrth Mórné, Csakathurner Árminné, Benedikt Edéné, Klein Vilmosné, Heinrich Miksáné, dr. Schwarz Albertné.

Millenniumi év.

Nem úgy van most, mint a hogyan volt régen! Nem az a nap jár mostan fenn az égen — Nem is azok a csillagok ragyognak, Melyek régen olyan szépen ragyogtak!

Mig Pest-Budán ezeréves ünnepünk, Hirnevet és babért szerez mincünk: Addig az új ezerévek hajnalán, Lehangutság vonul végig a hazán!

Millennium, millennium — te szent év! Lángolt érted sziveinkben minden hév, Ámde az ég nem osztá ránk áldását — Csapásokkal látogatta e hazát!

Volt ez ében annyiféle csapásunk, Mint a menyit nem látott még országunk: Volt először »sertés vész«-ünk akkora, Mint a milyen nem volt eddig — még soha!

Volt azután vihar, zápor, jégeső — S oly sűrűn le-lecsapott a menykő, Hogy az ember isten újját látta már, S rejtekébe félve bujt el a madár...

Vihar, zápor községeket tönkre tett, S pusztítása mértföldekre terjedett: Itt családok ott községek pusztultak, Szivszaggató emlékei nyarunknak.

A jégeső — oh istenem — hát ez még! Országzerte mennyi kárt tett — szörnyűség! Nyomor, éhség üttött tanyát utána — Nem ért ilyen a magyar nép s hazája!

Hála mégis a mindenség urának! - Ezeréves mulja van szép hazánknak... Ezeréve, a mióta itt lakunk, S volt ezeknél sokkal nagyobb s több bajunk.

Pusztította török, tatár e hazát — Volt rá idő — bozót verte ugárát, S nem veszett el — él a magyar, áll Buda! Kihverte, virággzóvá lett újra...

Magyar népem! ne essél hát kétségbe?! Hisz országunk dicsőséves és fénye — Volt ez az év — ezeréves ünnepet, A föld hátán, csak a magyar ültetett!!

Farkas Károly.

Az utolsó argumentum.

Ki volt tűzve egyik tanyai polgártárs földjére és ingóságaira az árverés, mert nem tudta adósságát a törvényes határidőn belül lefizetni. Az elszomorodott és megijedt czivis aztán gondolt egy nagyot s tele kosár szőlővel felballagott a járásbíróhoz egyik tisztviselőjéhez:

— Megkövetem a nagyságos urat, — alázatoskodott a gányó a bíró előtt, — ne adassa el a jószágomat, majd a gyűvő aratáskor kifizetem azt a kis pénzt.

— Mivel indokolja kend a kérelmét? — kérdi morózus hangon az elfoglalt bíró.

— Mivel-e? Hát avval, hogy egy árva garasom sincsen, ha kifiszit is a nagyságos ur. A porciát se tudom befizetni.

— Hja, az nem elég indok ezt nem fogadhatom el.

A gányó feltekint a csizmája orráról, bámul a nagyságos ur hidegvérűségén, megrántja a bal vállát, megfordul s feloldalt tekintve, kiveszi a szűr alól a nehéz garabolyt.

— No ha nem elég, tőgyön hát ezer kis — igazságot!...

Felolós szerkesztő: MARGITAI JÓZSEF. Segéd-szerkesztő: ZRINYI KÁROLY. Kiadó és laptulajdonos: FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR.)

Rosenberger Zsigmondné, Mayer Ármint és Wettendorfer Dávidné, számvizsgálóknak: Gráner Mórné, Hirschmann Leoné s Hochsinger Sándorné.

— **Tiszti estélyt** rendezett a csáktornyai dzsidás-czred tisztikara e hó 27-én a Zrinyi-szálloda dísztermében. A terem délszaki nővéreikkel, szönyegekkel, vázákkal szépen s ízletesen fel volt díszítve s belső (színpadi) része salonná átalakíva. Az estélyen résztvettek a csáktornyai és varazdi közös hadseregbeli és honvéd-tisztek s családjaik, valamint a varazdi és helybeli polgári meghívottak családtagjaikkal szép számban. A négyeseket 20 pár táncolta. A rendezőség a hölgyeknek gyönyörű élő-virág-csokrokkal kedveskedett. A kedélyes és minden tekintetben sikerült mulatság csak a reggeli órákban ért véget.

— **Közügyűlést** tartott f. hó 23-án az új elnök, Wollák Rezső elnöklété alatt a helybeli izr. hitközség. A tisztújítás a következőleg ejtetett meg. Aelnök lett Kohn Hermann, pénztáros Mózes Bernát, jegyző Balog Mór. Az utána megtartott vál. gyűlés elhalászta, hogy szolgáját, Singer Samult, április 1-ével nyugalomba helyezzi.

— **Halálozás.** Schlick Géza kereskedő folyó hó 27-én 31 éves korában Nagykanizsán elhunyt.

— **Árvaügy.** Thassy Miklós vármegyei árvaszéki elnöknek január havi jelentése szerint 1896. december végén gyámság alatt volt 27.845 árva. Gondnokság alatt volt december végéig 385. Gyám volt összesen 15.475. kik részéről 1896. június végén hátralékban volt 1972 számadás, az év második felében hátralékban maradt 568 számadás. Az árvaszék tevékenységéről egybeállított kimutatás szerint: a) a fogalmazói kárnál 1896. december végén hátralékban maradt 9.615 ügydarab; b) az irodánál 1591 ügydarab. A gyámpénztár állása összesen 1.675.342 ft 02 krt tesz ki. A év második felében befolyt 205.656 ft 44 kr. s így összesen 109.710 ft 79 kr. készpénzben, 742.562 ft 72 kr. magán kötelezvényekben 1.022.833 ft 30 kr. értékpapirokban, 4.892 ft 53 kr. drágaságokban = 1.877.999 ft 31 kr. Az év második felében kiadatott 360.149 ft 13 kr.; ilykép 1896. december végén maradt 4.626 ft 03 kr. készpénzben, 663.463 ft 02 kr. magán kötelezvényekben, 848.003 ft 37 kr. értékpapirokban, 3.757 ft 79 kr. drágaságokban, vagyis összesen 1.519.850 ft 21 kr. A magán-feleknél kamatozás végett 1896. december végén 504.471 ft 56 kr. van magán-feleknél elhelyezve. A magán-feleknél elhelyezett tőkepenzék után kamat fejében hátralékban volt 5.123 ft 40 kr.

— **A bellatinczi kaszinó** e hó 17-én tartotta meg ez évi közgyűlését, melyen többek közt elhatározták, hogy a kaszinó a millennium emlékére egy évi 20 koronás ösztöndíjat létesít, mely ösztöndíj egy szegény sorsu IV. elemi osztályba járó, s a magyar nyelvben legnagyobb előmenetelt tett tanulóknak fog adományoztatni.

— **Meghívó.** A Nagy-Kanizsai izr. jótékony nőegylet 1897. február 9-én, a Polgári Egylet dísztermében Lichtenstein Dóra k. a. hirneves énekművész. Lichtenstein Leonia k. a. zongoraművész. Ollop Ernő ur és a cs. és kir. 48-ik gyalogezred zenekarának közreműködésével hangversenynyel egybekötött láncestélyt rendez. Páholy 8 ft, földszinti bemenet és karzati ülöhely 1 forint 20 krajczár.

— **Kritikus nap.** Falb időjósłása szerint holnapra, február 1-ére, másodrendű kritikuss napot várhatunk.

— **Czimbitorlás.** Egy erfurti magkereskedő Schmidt I. C. nem elégszik meg, hogy ő német császári kir. szállító, hanem mint hirdetéseiben olvasható új czime: erfurti császári és kir. udvari szállító. Még eddig Erfurtnak nincs külön császárija, — vagy csak nem akarja a magyar közönséget félrevezetni, hogy osztrák császári és magy. kir. udvari szállító?

— **Megjelent** Lampel Róber (Wodianer F. és fia) kiadásában a Szalay-Baróti-féle »Magyar nemzet Története« című érdekes vállalat 53-ik füzeté. Beköszön ez az új esztendő kezdetén a szokottnál is gazdagabb képdíszben, azon nagy időknek bemutatván a nagy embereit és eseményeit, melyeknek emléke ott ragyog hazánk történelmének diszlapjain. Már a kuruczvilág táruł elénk és I. Lipót császár-királyval az egyik oldalán, a Rákoczyakkal, Keményekkel a másikon állépünk a XVII. századnak véres küszöbén már a XVIII. századéra, a honnan már csak hat esztendő választ el az 1711-iki emlékezetes évtől, mely a régi Magyarországot eltemeti s helyébe egy új kulturállamnak rakja le alapkövét. Gyönyörű műmellettel díszíti füzetünket a Székely Bertalan festménye után készült Zrinyi Miklós kirohanásában. A többiek közül kiemeljük a következőket: Harez a törökökkel, II. Rákóczy György erdélyi fejedelem arcképe és aláírása, X. Károly svéd király Moidlovicz mellett ünnepélyesen fogadja II. Rákóczy György fejedelemet, II. Rákóczy György kardjának pengéje, Nagyvárad XVII. századi lát-képe, Kemény János erdélyi fejedelem, Apaffy Mihály, erdélyi fejedelem, I. Lipót arcképe, Zrinyi Miklós, a költő arcképe, Új-Zerinvár, Köprülü Achmed nagyvezér stb.

— **Nepesedési statisztika.** Születtek: Vrabel Mária, Mihálecsek Tamás, Bratics Lucia, Biztrovics Mária, Mekovecz Mária, Spolaries István, Vrhovecz Éva, Debrán Éva, Haesek Viktória, Kutnyák Ágotha, Babek Éva, Deesek Éva, Zsarkovics János, Fodor Tamás, Kozák Éva, Dobra Ágotha, Sztrahunya Antal, Novák Apolóna, Szersún Pál, Megla Mária. — Elhaltak: Mihálecsek Tamás (5 n.), Toplek József (3 é.), Belső István (4 h.), Spolaries István (6 n.), Bratics Lucia (14 n.), Jelenics István (61 é.), Kokolics Magda (60 é.), Fueskó Vida (84 é.), Vuk Örzse (70 é.), Jeszenovics Teréz (71 é.).

Közgazdaság.

A „Rock.“ Angolországának legrégibb biztosító társasága a »Rock« elhatározta, hogy üzletkört kiterjeszti Magyarországra is és Budapesten vezérképviselőiséget állít. A vezérképviselőiséggel megbízták Fischer József urat, főorvosul dr. Irsai egyet. m. tanárt, ügyészszé Neumann Antal és Neumann Sándor jogtudorokat nevezte ki. A »Rock« biztosító intézetet 1806-ban alapították. Régibb és szilárdabb intézet nincs a világban. Üzletköre nemcsak az élet és járadék-biztosítás, hanem kiterjed olyan ágakra is, a minőket a magyar monarchiában még nem honosítottak meg. A »Rock«-nak biztosíték-alapja 38 millió forint. A biztosítási alap a fennálló biztosításnak 75%-a és a biztosított összeg jelen értékének 189%-a egy, hogy a »Rock« minden 100 forint kiadásával 198 frtos fedezet áll szemben. A »Rock«-nak rendkívül előnyös és föltöle olesó a díjfizetési táblázata, a nyeremény részesedés is rendkívül nagy.

Sve pošiljke se tično zadržaju
novinah, naj se pošiljaju na
me **Margitai Jožefa** urednika
vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Knjižara **Fischel** Filipova
kam se predplate i obznanne
pošiljaju.

nahorvatskom i magjarskom jeziku izlazdeči društveni znanstveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svake nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . . 4 frt.
Na pol leta . . . . 2 frt.
Na četvert leta . . . . 1 frt.

Pojedini broji koštajē 10 kr.

Obznanne se poleg pogodbe
1 fal računaju.

Službeni glasnik: »Čakovečke Sparkasse«, »Medjimurske Sparkasse«, »Sparkasse Okolice Čakovca«, i. t. d.

Evropske željeznice.

I.

Englezku i Njemačku ide slava, da su željeznice izumljene. Njemačka je izumila šinje (tračnice), a Englezka je na nje metnula lokomotivu. — Već prije 300 godina upotrebljavale su se vu njemačkim rudnicima drvene šinje, koje su gustokrat željezom okovane bile. Friedrichs vu Klausthalu bil je prvi, koji je izumil željezne šinje i kola za njih. Za kraljice Elizabete uzeše Englezi od Njemaca drvne šinje, a godine 1810. prihvatise tulikajse Friedrichsov izum. To je bil silen napredak: brojevi to najbolje dokazuju. Jeden konj vleče uz običnu brzinu (hitrinu) na ravnoj ali blatnoj i izrovanoj cesti 18 starih centi, na dobroj cesti 45, na navadnoj kaldrmi 50, na vrlo dobroj kaldrmi 60, na željeznim šinjama pako 240 centi, t. j. četiri puta toliko, koliko po najboljoj cesti.

Prvu lokomotivu za šinje izumil je Englez **Stephenson George**, godine 1814. upotrebil je svoju mašinu vu Newcastle-u. Neumorno trudil se sa svojim sinom **Robertom**, da ju usavrši i nakon 16 godina mučnoga dela iznenadil je svēt 1830. svojim izumom, koji je bil moguć da vse prometne prilike iz temelja reformira.

Denes se mi tome izumu ni najmenje više nećudimo; nam se čini željeznica zevsema naravnom, nekaj navadnim; rekel bi, ona nam već i ne dostaje!

Sad se tužimo, da sporo ide, sad nas opet ljuti, kaj smo onak robski vezani na onaj čas, kada vlak (cug) polazi. I to nam se nedopada, kaj smo vu ličnoj slobodi vezani kaj smo kakti nekakva roba, koja se iz jednog mesta vu drugo odprema. Kojekakve pogibelji, kojim smo izvrženi, ono vječno drndanje, onaj štopot itd. ni najmenje nam negodi. Morli budemo budućeg stoljeta vudgodneše putovali, morli budemo za nekoliko minut prevaili udaljenosti, za koje vezda još trebamo čele vure. Vsaki se bude po svojoj volji slobodno kretal, kadgod hoće i kada god hoće vu vsako vrēme prez pogibelji. Ali takvog »občila« denes još neima, mi se anda moramo zadovoljiti sa željeznicama, a moremo bit sasvim zadovoljni s njima, kad se zmišljavamo, kakve su prometne prilike prije njih bile.

Rimljani su imali dobre ceste. Te su propale. Vu srednjem i novom veku nejma dobrih cestah. Prije polovice prošloga veka nije gotovo ni jedna evropska država imala valjanih cesta. Pak kad su one sagradjene, kakvo je to putovanje bilo? Putovalo se pešice, na konju, na kolima, sa poštom, dilizancem. Uz najbolje prilike išlo je to dosta sporo. Pet miljah na dan, dvē vure jedna milja, to je bila navadna hitrina. Kad je ružno (grdo) vrēme bilo, čovjek vu obće nije mogel niti putovati.

Pak kakve su pogibelji grozile putniku! Konji su se poplašili, potrla su se kola, čovjek se je ranil, roba je prepala. Vudril je hajduk, tolvaj, razbojnik, ode espap, ođišli

su krvavo zasluženi penezi i čovjek moral je biti vesel, ako je odnesel živu glavu. Gdo je 10 do 20 milja daleko putoval, napravil si je prije testamenta, ar nije znal hoće li se živ dimo povnuti.

A denes? Denes je sala ođiti željeznicom vu Pariz, vu Carigrad, vu Petrograd a za koju godinu pravil će se izleti vu zemlju »gde prper raste« i vu carstvo sredina! Dakako i na željeznicama dogadjaju se večkrat nesreće, ali statistika vuči, da se na cestama više nesreće dogadjaju, nego li na željeznicama. Ne bi nigdo vėroval, ali tak je. Kad se gdo iz jednog sela vu drugo vozi, pak mu se poteru kola, kad si vtrgne nogu, kad skrha vrat, gdo to zna? Ali kad se dva vlaka (cugi) sraze, kad vlak sa tračnica sadje, to se odmah dozna, ar vse novine o toj nesreći pišeju.

Prez razloga tužimo se večkrat, da se željeznicom dosta sporo putuje. Evo dokaza. Vu Francezkoj najveksa je dozvoljena hitrina 110 do 120 kilometra vu jednoj vuri na željeznicama »du Nord«, »de l'Est« i »d'Orleans«, 99 klm. na prugi Paris-Lyon-Mediterranée i na zapadnoj željeznici. Vu Englezkoj normirana je hitrina sa 72 do 85 klm. vu jednoj vuri; kod tovarnih (lastenogov) vlakovah mjenja se izmedju 71 do 81 klm. Maksimalna hitrina nije odredjena, ter iznosi večkrat nizbrdice (s brega vu dolinu) 125 klm.

Vu Belgiji imadu hitri vlakovi državnih željeznica brzinu (hitrinu) od 78 klm. i maksimalnu brzinu od 100 klm., dok je

Z A B A V A**Morska mačka.**

To je vragu dužno — rekel bi pokojni gospodin stari Tkalčić — kad se stare babe hoću, ne samo same sebi, nego i drugem dopasti.

»Japica, nek se daju fotografirati!« — rekla je gospa Parapatička i sestre njezine Trezika i Maričika, svojemu staromu oću, pokojnomu Miholiću u Goricanu, čiju fotografiju su si željele za spomenek imati, ako bi stari slučajno umrl. »Em nisem tak liepi!« — odgovoril im je on svaki krat redovito, kad su ga na fotografiranje nagovalare.

Dakle ima ljudih, koji misle, da se zato fotografiraju ili malaju, za da njihova liepota svietu na vekivečna vremena u spomeni ostane.

Ovak je gospa S . . . . , kojoj je pokojni mladi gospon Tkalčić od srditosti nametnul ime »Makk diszno« (as žir) jer se je njezinim mužem razkrižal radi nečesa, hotela spodobu svojega lica oviekovečiti, pak se j' dala po jednom vrlo malaru malati,

od glave do pet malati, i tu je na kipu stala ciela, kak ju je Bog stvoril.

Teško mi je reći, ali si nemogu pomoći, jer stara gospa je izbilja onak nekaj po nekaj nalčila iliti spodobu imala žirnoga kėca u kartah, kak je to mladi Tkalčić našel, pak zato nije bila najliepša med ženami, ali jer niti liepota niti grdota nije ničija zasluga odnosno nemarnost, stoga mislim, da joj to nije, na spot služiti moglo ako nije bila baš najliepša, kak joj niti nebi na diku i u njezine zasluge se moglo računati, da je n. pr. bila najliepša gospa med Dravom i Murom.

Kip je sada bil gotov i gospa tak pogodjena, da samo nije — kak se ono veli — iz kipa dole progovorila, i malar je sad zahtieval svoju plaću u iznosu od šestdeset forinti, gospa pako si je mislila pri tom nekaj profitirati, pak je malaru ponudila polovicu, t. j. trideset forinti.

To je bila dakako bezprimerna skupost — ako ne i četvrti u nebu kričeći grieh, pak je taj čin gospo S . . . . malara na toliko ozlovolil, da je odredil kipa prije zdrapatil i nikaj za njega nedobiti, nego ga za trideset forinti joj dati, Gospa S . . . . je

dobro računala misleća, kip je sad gotov, vriednost ima samo za me, pak kaj bu malar š njim, kupil ga ne bude nitko od njega i ovak će ga radje za trideset forinti mi dati. — nego da njemu ostane i tak sve kvaruje.

Ali gospa S . . . . je delala, kak se ono veli, račun bez krēmara, jer malar se je tim nedostojnim činom na toliko zbautovanim našel, da je odučil ili do ciele šume dojti ili sve izgubiti, pak je gospo S . . . . odrešito odgovoril, da u tom slučaju on radje kip za sebe zadrži, nego li bi ga za pol novac dal.

»A prosim njih, — pak kaj budu oni znjm, em za njih neima nikakove vriednosti, a kupil ga pak ne bude nitko od njih« — veli mu posmehece gospa S . . . .

»Ah, kaj ga nebi kupil« — odgovoril malar — »Ako ga danas milostivna gospa neizplate do krajcara, tak sutra ga već ovak nebudu mogli imati, kak danas tu stoji, jer ja ću mu još primalati kundrasti, našišurjeni dugi rep pak ga bum pod imenom morske mačke tržil; ja sam osvedočen, da dohim više nego šestdeset forinti za njega.«

vu Holandiji navadna brzina 72, a maksimalna brzina 90 klm. Srednja je brzina njemačkih (prajzkkih) vlakova 66 klm.; najbrži (najhitreši) vlakovi prelete u jednoj vuri 75, iznimice 90 klm. Vu Austro-Magjarskoj monarkiji određena je brzina ekspresnih vlakova sa 60 do 70 klm. u jednoj vuri; maksimalna brzina iznosi 66 do 77 klm. Isto je tak i na Nikolajevoj željeznici vu Rusiji. Vu Italiji lete vlakovi pruga na Adriju i na Sredozemno morje brzinom od 70 do 75 klm. Maksimum iznosi 80 klm. vu jednoj vuri. Vu Americi napokon iznosi brzina vlakova 65 do 66 klm.

Za maksimalnu brzinu nije nikaj određeno, kadkad je i za večke udaljenosti 126 klm. vu jedni vuri. Srednja je maksimalna brzina po tom 98.3 klm. vu jednoj vuri. Kada čovjek anda za jednu vuru gotovo 100 klm. preleti, to nije šala. Kada bi se čovjek tom brzinom neprestance vozil, obišel bi zemlju na ekvatoru za pol meseca!

Vnogo je smetalo prometu i putnikom to, kaj se je pri različitih željeznica različito vréme upotrebljavalo. Toga više neima, od kak je 1 oktobra 1891. vpeljano »srednje evropsko vréme« kod nas i vu susednim državama. Vu Evropi rabiti će vu buduće samo četvero vréme, koje će diferirati samo vu celih vurala, a vu minutah će se navék i povsud slagati.

Pokehdob se zemlja vu 24 vurah jedenput okolo svoje osovine okrene. — to vsaka točka na zemlji preleti vu 24 vure podpunom kružnicom t. j. 360 stupanja, vu jednoj vuri anda 15°. Razdelimo li celo lice zemeljsko vu 24 pojasa, koji su priredjeni meridijanima od 15—15°, to će se unutar onih meridijana rabiti vréme, koje srednjem meridijanu svakog pojasa odgovara. Razlika vu vremenu od 15 do 15° iznosi jedno vuru, na celoj zemlji biti će anda samo 24 različita vremena — a toliko ih je gotovo prije bilo samu vu Evropi. Ta će se slagati uvék i povsud vu minulama, a samo kod prelaza vu drugi pojas bit će razlika jednu vuru »plus« ili »minus«, već prama tome, da li se ide iztočno ili zapadno. Izlazistem uzet je Greenwich-ki meridijan.

Srednji me ridijan sledećega pojasa daleko je od Greenwichkoga za 15° prama

izhodu. Razlika vu vremenu je punktom jedna vura.

Vu ovaj pojas ide i austro-magjarska monarkija. Srednji meridijan sledećega pojasa leži 30° daleko od greenvickoga, a 15° k iztoku od senjskoga ili srednje — evropskoga. Razlika vu vremenu iznosi dve, odnosno jednu vuru itd.

(Nastavak sljedi).

KAJ JE NOVOGA?

Kraljica Jalžabeta na rtu Martina.

Pisali su iz Mentone: Kraljica Jalžabeta stigla je simo ob 1 vuri po poldan iz Biarritza posebnim vlakom. Na sjajno i bogato dekoriranom kolodvoru dočekali su kraljicu maire i austro-magjarski konsul, ter su joj predali preljepe kite cvětja; službenog dočeka nije bilo. Odmah poslje dolazka odpejala se je Njezino Veličanstvo vu odprtoj kočiji na »Cap Martin«, gde je našla svoje odaje vu hotelu bogato dekorirane fiolicami. Vréme, koje je bilo puna dva meseca vrlo nepovoljno, danas, se je popravilo. Za put Njegova Veličanstva vu Cap Martin čine se već sada pripreme. Po dosadašnjim odredbama kralj bude 10. februara krenul na put. Za boravak vu Cap Martinu kak i za put onamo i natrag određeno je 18 dana, tako da bude kralj koncem februara opet biti vu Beču. Kraljica bude još iza toga ostala nekoliko dana na Cap Martinu, ter će onda krenuti vu Krf, gde bude stanovala vu villi Achilleisu.

Austro-Magjarska poklisarska palača vu Petrogradu.

Austro-Magjarska vlada kupila je od gosp. Polovceva palaču vu Sergijevskoj ulici, vu kojoj je punih devet godina bilo smješteno austro-magjarsko poklisarstvo i generalni konsulat. Položaj palače kak i razdelenje prostorijah vrlo je sgodno i odgovara vsm modernim zahtjevima, tako da će se svi članovi poklisarstva moći onde nastaniti. Austro-Magjarska ima vu ovim gradovima svoje vlastite poklisarske s grade:

vu Rimu, Carigradu, Parizu, Berlinu, Londonu, Biogradu i Washingtonu. Za ces. i kr. zastupstva vu Pekingiu i Tokiu grade se nové palače.

Plemeniti nadvojvoda.

Vu Šomlyo-u betugovala je jedna žena, tovaruška jednoga Rumunja, od dugotrajne i duboku uvržene boljelice, ter je odlučila, da konačno pokuša sa Kneippovim vraćenjem. Medtimga njoj je njezin doktor rekel, da njoj ni taj način vraćenja neće pomoći. Nesrečna žena smatrala se je izgubljenom. O vsem tomu čul je nadvojvoda Jožef, pak je poslal svojega doktora k ženi, da ju pogleda. Doktor je ustanovil, da je beteg za zvraciti. Nadvojvoda je na svoj strošek zderžaval betežnicu vu Vörishofenu, a potlji ju je poslal vu Beč, gde je opet na njegove stroške bila operirana, ter se je zdrava povrnula vu domovinu.

Kradja vu željeznici.

Trgovec Marko Schwarz iz Jankovca prijavil je budimpeštanskom redarstvu, da mu je na željeznici vkradjena kožnata kesa sa 3850 forinti gotovoga peneza. Na jednoj postaji došli su vu njegov vagon dva nepoznata, na pučku opravljena čovjeka, koji su zapodeli s njim razgovor. Za kratek čas zapitali su ga, da li more zmeniti stotinjarku, na kaj je Schwarz odgovoril, da more. On je odmah izvadil svoj kabelar, ali su mu ovi rekli, da ima vremena. Njegovi suputnici ponudili su mu zatim cigare i žganicu, a kad je on popušil cigare i popil nekaj žganice, zaspal je vu duboki san, iz kojega se je stopram vu Budimpešti prebudil, gde je već nestalo supotnikah i kabelara. Misli se, da je vu cigarah i žganici bil narcoticom priměšan.

Kak se je pred sto ljet vu Zagrebu horvatski pisalo.

1. Limitaczi

mesza, koja vu spravischu slzavne vamegye zagrebeclike dan prvi augustussa 1795. dersanom napravljena y za marljivo obdersavanje dan 8 mi iztoga meszeczca augustussa leta prenapiszanoga van dane je.

To je hasnelo! — Gospa od straha, da njezina dobro pogodjena spodoba nedojde na javnu prodaju, pod imenom morske macke, odpre ormar i izplati malaru podpunih šestdeset forintih.

Uloge u ovoj pripoviesti igrajući članovi, danas su svi na groblju do jedinoga malara, koj u Zagrebu žive, ali ima i drugih živućih, koji se ovog dogodjaja još dobro mogu sjećati, kak se je okolo 1863-e godine dogodil.

Bezobrazan tat.

Nieki seljak onog predela zemlje, gde se birke hrane, imal je nekoliko kozic birkećih od kroz godinu zaklanih birkih, te se je istim kozicama spremil na put u bližnji varašinec na sajam, da je proda. Kak sam rekel, to je bilo u predelu zemlje, gde ljudi birke hrane i šnjimi trgovinu tieraju. Ovde anda je imal svaki gospodar po gde koju kozicu, kroz godinu zaklane birkećice za prodati, pak je zato po sajmu sve vrvelo ljudmi, koji su imali prek ramena po tri ili četiri ili pet takovih birkećih kozic visećih,

te su šnjimi po sajmu sim tam u stiski se kak piškori vloucu komešali i gore dole hodeć iste svakomu na prodaju nudjali.

Došel pak je na isti sajam i jedan takov trgovec, kojemu nije stalo do kupovanja si je mislil, da bu bolje i faleše krasti; takovih medjutim ima i pri nas dosta na svakem sajmu, samo tak mudrih ne, kak je ov bil.

On dakle dojući na pijac, odmah se zmeša u najveću stisku, jer se tam najlaglje i najliepše dade krasti — (ja to dođuše neznam jeli je istina, ali čul sem vedati od meštrov ove meštrije). — Jedan mužek tu nosi do šest birkećih, preko ramena hićenih kozic, a naš tat se u stiski protara do njega i u najvećoj stiski mirno stupa za njim. U tom zvadi iz zepa već koncem, i to kak špaga jakim, a ktomu dvostrukim navodjenu debelu iglu, — (sve u tu svrhu priredjeno) — te si za njegovimi ledji sve kozice prišije svojoj surini i onda ovak u stiski stupa po mogućnosti korak po korak za njim dok nedojdu na malo praznije miesto i malo veći prostor, ali ipak još po miesto u stiski. Ovde se sad naš tat pazljivo obrne, tobož, da ide natrag

odkud je došel, seljaka s kozicama naprvo pošikne, koj nekoliko koraćica naprvo odleti, ali kozice, koje su lopovu za surinu prišite, se seljaku u onom hipu, kad ga tat pošikne, iz ramena posmeknu i ostanu tatu preko njegovog ramena viseti, kaj je posve naravski.

Seljak odzad nevideći tko ga je pošiknul, se sad obrne i prične krićati, da mu je netko njegove kozice iz ledjah vkral, tat pako sa kozicama na plećih se obrne i veli seljaku posve hladnokrvno: »Je moj dragi prijatelj! Ovde ima puno lopovov, kak na svakem sajmu, pak se čoviek mora jako paziti; vidite, ja sam si svoje kozice k surini prišil i to uviek tak delam, kad idem na sajam.« — I stim je bez svake zaproke, dalje otišel, a seljak je plačuć tata dalje iskal.

Jagari i pastir.

Spravili su se na put — spravili su se vlov! Hoću zajca jesti, hoću trčku ili prepelicu — srujaka danas nebudu vidli, to dobro znadu, jer oni su u lovu med Draškovecem i Goričanom u Gjurganicu, a tam

1 funt krajcarov.

Govedine chiszto dobre	3
Govedina pako zlocheszta pod nijeden nachin prodavati sze nebude szmela nego ako bi sze gde takova znasla nyu goszpoda inspectori confiscerati imaju.	
Jezika volovszkoga koteri vszigdar na vagu prodavati sze moral bude	4
Privage pako k govedini iszti nachin, kak vu pervessne limitaczie sztoji bude sze obdersaval, to jezst na oszem funtov govedine jeden funt privage.	
Teletine mlade dobre funt	4
Teletine chohovine zvane funt	3
Telecha glava szkosum szkup czela	8
Teleche 4 noge szkosum szkup	6
S zvinszkoga mesza presztuszoga	3 1/2
Szvinszkoga mesza ztusztzem	4 1/2
Szlanine friske	6
Szala friskoga	9
Szvinszkoga mesza szuhoga	9
Szlanine szuhe	11
Szala szuhoga	12
B ravine friske	3
Bravine pechene	4 1/2
Janyetine friske	4
Loja friskoga	7
Loja zeczvertoga	9

Da pako meszarov y szlaninarov vszaka vkanlivoszt prepeschi sze, dokonchano je, da ako li bi koy meszar, ali szlaninar podsztpul sze meszon dobro drasechu czenu, kak gore posztavleno je, ali pak zlocheszto meszo z kakvem goder nachinom prodavati, takovomu meszaru vsze ono meszo, koje sztakvum vkanlivosztjum prodaval bude, ima sze vuzeti y kada sze vuzme, prodati ter zadobljeni iz takovoga mesza penezu vu komitaczku cassu za obchinszke potreboche poleg quietantie izbrojiti sze imaju.

Lect. et Extradat. per Ioannem Babochay. I. Cottus Zagrabienis V. Notarium.

2. Szprevodni račun.

A. Specificatio szprevoda udove Jelice Banovich, pokopane na groblju s. Roka dne 20. novembra 1795.

srnjak navadno nedohadja, to bi se bili morali ili bolje k Muri ili k Dravi v-lov spraviti, ako bi se hoteli zujim sastati.

Dragi ctevcu dobro pazite: pripovest je iz godine 1862-e i tak istinita, kak je istina da ju ja pisem.

Sami po izboru loveci: Marsić, Trbocz, Kožnjak, Kopun, a čini mi se i Saffrančić — ali za stalno nebi mogel za njega tvrditi — hode po polju sim tam i za čudo, niti da bi samo jednog repa ili jedno krilo bili našli. To se još nikada nije dogodilo!

Dojdu do željeznice u Gjurgjancu, tam pase jedan dečec svoju kravicu na vužu.

»Jesi li ovde mozbit videl zajca bie-zati?« — zapitaju ga svi iz jednog glasa.

»Jesem!« — odgovori dečec.

(Svi veseli) »Pak na koju stran je bežal?«

»Je nikaj nije bežal, su ga pred tjeden dni gospon školnik iz Goričan Kollay ovde strelili.«

Em. Kollay.

a) stola parochi	— for. 15 kr.
b) grob pri svz. Roku	1 » 30 »
c) tri svz. mashe	1 » — »
d) zvonjenje pri svz. Marku	— » 36 »
e) chorist	— » 10 »
f) strophium	— » 10 »
g) zvon svz. Roka	— » 15 »
h) fussor (grobar)	— » 30 »

Summa 4 for. 26 kr.

Mich. Horvatic, Mathias Kossutich,
coop. ad s. Marcum, sikutor.

B. Za trugu tissleru Franzu Rossmannu	3 for. 30 kr.
C. Chirurgu Stephanu Nep. Boocz de Boocz	4 » — »
D. Tamburu Ivanu Novoszelu za prebubnaje licitacije pokojne Jelice Banovichke	— » 30 »
E. Za duplere kod szprevoda	— » 18 »
F. Dano babi Bari Turopolki koja je mertvo telo chovala	— » 36 »
G. Goszp exmissusem Steph. Mlinarichu, consulu i Mathiassu Kossutichu, assessoru skupa	6 » — »

3. Teralica.

Izpiszanye zvanyszke pelde kelnera pri Hirsch Wirthu vu Zagrebu, koj ovu noch od 22. na 23. dana messecza augusztussa je zkochil:

Je podugovatoga obraza i pochemsze naj bolje poznati more, je, da kak široki zubi jeszu, tak široku cherlenu kerpu, koja od brade do spicze pretessesze, ima. Ima nadalye szive ocki, kosztajneve farbe laszi, okulu 26 let je szlar, szredne stature y prikladne, noszi okrugli skerlyak, beli Halsband, cherlenkaszti lajbel ztraflami, halju z beloga darovcza, modre vugerszke hlache, koje na obodveh kolenih y med nogami zakerpane jeszu, skornye schernemi kapami modri kepenyek zsutemi gumbi, bagase malo ima. — Odnieszel je 43 for., med kojemi y tverde skude nahajaju sze.

David.

Pastir pevač, uzal neje
Tezke sablje za svoj boj,
Nit kacige, nit oklopa.
Niti Saulov bojni stroj;
Neg nadahnut s božjim duhom
Pobra s polja kamen prost,
Padne neprijatelj silni,
Oklop mu ne bje taki dost.

Iti, — gda se borit slazju
Duh ustane pravde svet, —
Nemeći na pravdu božju
Svetskog trha oklop klet;
Oružje bi Saula bilo
Težina joj okov trom:
Oružje joj, — božje slovo;
Božje slovo, — božji grom!

Priposlat: K. F.

Teatrist, kak brijač.

Vu varašu D . . . je jeden teatrist vu kavani stanuvao na prvim štoku.

Vu ovi isti kavani odszoda bil je jeden brijač i takaj više štacunov.

Jeden den si je teatrist po navadi kavu kupal vu odznutrašnji sobi i dok se kava skuha, počel se podbrivati.

Ravno je gotov bil s podbrivanjem, kad se odzvunašnje sobe vrata odpreju i zakriči netko: »Nega tu nikoga?« Zatem vu sobu stupi i metne se doli na jen stolec, koj je pred zrcalom bil.

Teatrist začuje pitanje i taki odgovori: »Ja sem tu!«

— No, hodte anda napre, sila je, — veli stranski.

— Još nisem oblečeni. — spričava se teatrist.

— Kaj se ja to staram, samo hodte; vu varaš moram iti, svaka minuta mi je draga. — sili stranski.

Teatrist ide vun, samo tak na pol oblečeni s britvom skup, koju je još vu rukaj imel. —

— S kim vam morem poslužiti? pita svoga gosta udvorno.

— Podbrite me, ali hitro; dobro me na sponite, brada mi je tvrda i nemam rad, ako britva draplje.

Teatrist vidi, da je ov človek zablodil i da ve misli, da je pri brijaču. Malo se nasmeje i ne zadugo veli: »Taki gospodine, — stem je vu odnutrešnju sobu odišel, odkud je sponičum i britvom došel.

Zaveže rubca gostu na vrat i tak ga je nasapunil, kak najfineši brijač.

Kad je gotov bil, opet je vu svoju sobu odišel.

Stranski vu ti vėri, da brijač britvu brusil, čekal je jeden čas, ali vidi, da brijač hotonce neče dojti, srdito zakriči: »Bude kaj stoga podbrivanja?«

Nikakov odgovor.

Znova zakriči: »Kak dugo budem još čekal?«

Opet nikakovoga odgovora.

Zatem srdito skoči i odpre vrata teatristova.

Ve se stopram začudil. Njegov brijač za stolom sedi, vu ruki s cigarom i pije kavu.

— Kaj delate vi? mene nasopnite, zatem pak se jest spravite, — to je bezobraznost; primite odmah britvu!

Teatrist se niti negene.

Sad je već zuč oblejal gosta, gori zdigne ruke i s jakim glasom zakriči: »Vi magarić kak dugo budem još čekal?«

Teatrist bez reči dalje pije kavu.

— Odmah po pandura pošlem! — grozi se gost.

— Izvoljite, — odgovori teatrist.

— Vi ste jeden nevaljanec, vi mene za bedaka držite.

— Bi moglo biti, — veli teatrist.

— Pak ste vi tak drzovit, kaj to szponavate?

— To sem napravil s vami, kaj vi s menom, — veli teatrist.

— Kaj sem ja napravil s vami?

— Ponizili ste me za brijača, či je barem istina, da mi jeden drugoga vnogi put na spononimo, ali nepodbrivamo nigdar.

— Kaj ste obnoreli?

Teatrist je tiho.

— Kaj ste obnoreli? — zavikne opet gost.

— Niti najmenje nisem ja norc, ran tak kak ne brijač.

— Ka . . . aj? Vi ste ne bri . . . ae? išče reči gost.

— Ne, Ja sem teatrist.

Gost se je jako osramil i bez poklona beži doli k brijaču.

Teatrist pak se je smejal nati zabavi.

Na večer s velikim veseljem povedal je to svojim pajdašom rekuć: »Misljino, da već nikomu nebude volja k meni se dojti podbrivat.

Sray Fer.

Gabona árak. — Ciena žitka.

1 q.-mázsa.	1 m.-cent.	frtlól	frtjg
Buza	Pšenica	7.25	—
Zab	Zob	5.50	—
Rozs	Hrz	6.00	—
Kukoricza ó	Kuruza stara	4.10	—
» » uj	» nova	4.05	—
Árpa	Ječmen	4.25	—
Fehér bab uj	Grah beli	6.00	—
Sárga » »	» žuti	4.00	—
Vegyes » »	» změšan	4.00	—
Lenmag	Len	8.00	—
Bükköny	Grahorka	4.50	—

Odgovorní uredník
MARGITAI JOZSEF.

Glavní suradník
GLAD FERENCZ.

Nyilttér.*

E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — valamint fekete, fehér színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, esikős, kockázott, mintázott, damaszt sat. mintegy 240 különböző minőség, 2000 szín és mintázatban sat. a megrendelt áru postabér és vámmentesen a házhoz szállítva mintákat postafordultával küld: **Henneberg G.** (es. és kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájczba címzett levelekre 10 kros. levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6

XIV. ÉVFOLYAM.

A csáktornyai takarékpénztárral egyesült
önsegélyző szövetkezet t. cz tagjai
folyó évi február hó 21-én délután 3 órakor, Csáktornyan
a csáktornyai
takarékpénztár részvénytársulat helyiségében tartandó

közgyűlésre

hivatkozva az alapszabályok 20*) §-ára tisztelettel meghívatnak.

T Á R G Y A K:

671 2 3

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A folyamatban levő VI. és VII. csoportri számadások fölötti határozathozatal és a felmentvény megadása.
4. Öt igazgató tanácsi tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.
5. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
6. Netáni indítványok.

Csáktornyan, 1897. január 19-én.

Az igazgatóság.

*) Hogy a közgyűlés érvényes határozatot hozhasson, arra legalább 20 szövetkezeti tagnak jelenléte szükséges, kik 500 tőrszabótét képviselnek. Ha a közgyűlés nem válhatnék határozatképesé, akkor 15 nappal későbbre egy új közgyűlés hívandó össze, mely az első közgyűlés tárgyai fölötti tekintet nélkül a tagok vagy tőrszabóterek számára, jogérvényes határozatokat hoz. A megvizsgált évi számadások, az üzleti jelentés és a felügyelő-bizottság jelentése a társulat üzleti helyiségében a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a részvényesek által betekínthetők.

A Csáktornya vidéki takarékpénztár részvénytársaság

1897. évi február hó 22-én délután 3 órakor tartja meg intézeti helyiségében

I. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT,

a melyre tisztelettel hivatnak meg a t. c. részvényesek.

Tárgysorozat:

676 2—3

1. A gyűlés megnyitása.
2. Két részvényes megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.
3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése a lefolyt üzletéről.
4. A múlt évi számadások megvizsgálása; a mérleg megállapítása; a nyereség felosztása; az igazgatóság és felügyelő bizottság felmentése.
5. Öt igazgatósági tag és a felügyelő bizottság megválasztása.
6. Az alapszabályok 63. és 80-ik §-ainak módosítása.
7. Az esetleges indítványok megvitatása.

Kelt Csáktornyan, 1897. évi január 4-én.

Az igazgatóság.

48. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésen minden részvényes személyesen gyakorolhatja, de ezen jog gyakorolhatására megkívánatik, hogy a részvényes legalább 20 éves legyen és részvénye a közgyűlés előtt legalább 4 hét óta a társaság könyveiben az ő nevére legyen beírva és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztárába letétessek.

A választási jog azonban nem csak személyesen, hanem a távollévők által is gyakorolható, t. i. a meg nem jelenhető részvényes egy másik részvényest szavazatának gyakorlására különösen felhatalmazhat; azonban szintén szükséges, hogy az ily megbízott által szavazó részvényes legalább 20 éves legyen és részvénye 4 héttel a közgyűlés előtt a társaság könyveiben az ő nevére beírva találhassék.

Meghatalmazások csak részvényesek nevére állíthatók ki.

A csáktornyai takarékpénztár részvénytársulat

t. cz. részvényesei 1897. évi február hó 20-án délután 3 órakor Csáktornyán, a társulat saját házában tartandó

XXV. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívtnak.

Tanácskozási tárgyainak sorrendje:

- a) Elnöki megnyitás.
- b) A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
- c) Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása és a felülvizsgált évi számadások feletti határozathozatal és a felmentvény megadása.
- d) Határozathozatal a tiszta jövedelem mikénti felosztása iránt.
- e) Jelentés a szövetkezeti állományról.
- f) 6 igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.
- g) Néhai Lőbl Jakab, volt takarékpénztári könyvelő özvegyének kegydíjazása.
- h) Netáni indítványok.

Csáktornyán, 1897. évi január hó 7-én.

Az igazgatóság.

42. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésben minden részvényes személyesen vagy törvényes meghatalmazottja (41. §.) által gyakorolhatja; de ezen jog gyakorolhatására megkívánatik, hogy a részvényes legalább 20 éves és részvénye a közgyűlés előtt legalább 2 hét óta a társulat könyvében az ő nevére legyen beírva és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg, azaz 1897. évi február hó 17-ig az intézet pénztárába letétessék.

Meghatalmazványok csak részvényesek nevére állíthatók ki.

A megvizsgált évi számadások, az üzleti jelentés és a felügyelő-bizottság jelentése a társulat üzleti helyiségében a közgyűlést 14 nappal megelőzőleg a részvényesek által betekintheők.

674 3—3

A CSÁKTORNÁN SZEKELŐ

MURAKÖZI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTARSASÁG

1897. évi február hó 18-án délután 3 órakor saját helyiségében

XVI. RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

tartja meg, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívtnak.

N A P I R E N D :

1. A gyűlés megnyitása az elnök által.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
3. A zárszámla beterjesztése s e fölötti határozat. A mérleg jóváhagyása. Az osztalékok meghatározása és a felmentvény megadása.
4. Öt igazgatósági tag és a felügyelő-bizottság megválasztása.*)
5. Netáni indítványok.
6. A jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes tagnak megválasztása

AZ IGAZGATÓSÁG.

*) 59. §. A tanácskozási és szavazási jogot a közgyűlésben minden részvényes személyesen gyakorolhatja, de ezen jog gyakorolhatására megkívánatik, hogy a részvényes legalább 20 éves és részvénye legalább 4 hét óta a társaság könyveiben az ő nevére legyen beírva, és végre, hogy az szintén a közgyűlést 3 nappal megelőzőleg az intézet pénztárába letétessék.

A választási jog azonban nemcsak személyesen, hanem távollévők által is gyakorolható, t. i. a meg nem jelenhető részvényes egy másik részvényt szavazatának gyakorlására különösen felhatalmazhat, azonban szintén szükséges, hogy az ily megbízott által szavazó részvényes legalább 20 éves legyen és részvénye 4 héttel a közgyűlés előtt a társaság könyveiben az ő nevére beírva találtsék.

Meghatalmazványok csak részvényesek nevére állíthatók ki.

675 3—3

7775/1896. Ilkvi sz.

Visszarverési kérvénye a muraközi takarékpénztár r. t. végrehajtatónak Pallér Antal és társai ellen.

Végzés.

A kérelemnek helye lévén, a kért visszárverés az alábbi hirdetémmel elrendeltek s ezen kérvény költségei 6 forintban megállapítottak.

Visszarverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság mint Ilkvi hatóság által közhírré tételük, miszerint a Csáktornyai székely muraközi takarékpénztár r. t. végrehajtatónak Bánatay Károly jelenleg nyíregyházi lakos elleni végrehajtatási ügyében 48 forint 80 krajczár, ennek 1885. évi márczius 31-től járó 8% kamatai, 14 forint 10 krajczár és 8 forint 85 krajczár költség behajtása végett a ragykanizsai kir. törvényszék a (perlaki kir. jbiróság) területén levő, a novakoveczi 26. sz. tjkvben A. l. 1328. hrsz. ingatlanra a végrehajtatási törvény 156. §-a alapján egészben 56 forint becsértékben Tomasics Karolin, Pallér Antal és neje Bánatay Cecília és Tomasics Teréz késedelmes árverési vevők költségére és veszélyére Novakovecz község házában

1897. évi február hó 27. napján délelőtt 10 órakor

Zakál Henrik felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Kikiáltási ár a fent kitelt becsár.

Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban kiküldött kezéhez letenni.

Vevő köteles a vételár 3 egyenlő részletben, még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítva 45 nap alatt, a másodikat ugyanattól 75 nap alatt, a harmadikat ugyanattól 105 nap alatt minden egyes részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módokat szerint lefizetni.

A kir. jbiróság mint Ilkvi hatóság.

Perlak, 1896. évi november hó 16-án.
689 1—1

Dús mellékeresetet

nyújtunk mindazoknak, kik **törvényesen engedélyezett sorsjegyek** részletfizetésre való eladásával foglalkozni kívánnak.

Némi tevékenység mellett havonként 150—200 forint könnyen megkereshető.

Ajánlatok czimzandók:

May, Elfer és Adler

bank- és váltó-üzlet Budapest.

172 3—10

Tüzifa eladás.

Szép hasáb bükkfa egész waggon-rakományban 100-tól 105 méter, súlyban 21 köbméter a Csáktornyai vasúti állomáson átvéve 58 forint. — házhoz szállítva 62 forint 50 krajczár. — Kicsinybeni eladás házhoz szállítva méterölenként 12 forint 50 krajczár kapható

Scheffer Rezső katonai szállítási telepén, Csáktornyan.

Megrendelések:

a lakásban. **Fő-tér, Neumann-féle házban** is teljesíthetők.

Trgovina s drvami za kuriti.

Lépa bukova drva za kuriti vu waggonih jeden waggon važe od 100- do 105 metercentov, (21 kubikmetrov); na čakoveckim kolodvoru košta 58 frlov, k hiži spravljeno 62 frt 50 kr. — Na klafre k hiži spravljeno košta jeden klafter 12 frt 50 kr. Pri

Scheffer Rezső trgovcu i sold. liferantu.

684

Stanuje:

3—3

vu Čakovcu. Glavni pijac, vu hiži Neumann Vilmoša.

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyvnyomdája

Csáktornyan,

a legújabb gyorssajtókkal és diszes új betűkkel van felszerelve.

Elvállal minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat,

u. m. névjegyek, levélfejek, meghívók, eljegyzési-, esketési- és gyászjelentéseket, — számlák, körlevelek, hivatalos és magán nyomtatványokat, röpiratokat, műveket stb. stb.

bármely nyelven és kivitelben

a legjutányosabb árak mellett.